EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 1.7.2019.
COM(2019) 294 final

2019/0140 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Savienības vārdā jāieņem ESAO Publiskās pārvaldības komitejā un ESAO Padomē attiecībā uz ieteikuma par nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu "Lielāka pārredzamība brīvās tirdzniecības zonās" projektu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Šis priekšlikums attiecas uz lēmumu, ar ko nosaka nostāju, kura Savienības vārdā jāieņem ESAO Publiskās pārvaldības komitejā un ESAO Padomē saistībā ar ieteikuma par nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu "Lielāka pārredzamība brīvās tirdzniecības zonās" projekta paredzamo pieņemšanu.

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. Ieteikuma par nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu projekts

Ieteikuma par nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu "Lielāka pārredzamība brīvās tirdzniecības zonās" projektu ("ieteikuma projekts") ir izstrādājusi ESAO Nelikumīgas tirdzniecības apkarošanas darba grupa — ESAO Publiskās pārvaldības komitejas Augsta līmeņa riska foruma palīgstruktūra —, pamatojoties uz analīzi un ekspertu konsultācijām sešu gadu garumā, tādējādi nosakot galvenās problēmas, kas brīvās tirdzniecības zonās rada nelikumīgai tirdzniecībai labvēlīgu vidi.

Ieteikuma projekta galvenais mērķis ir uzlabot pārredzamību brīvās tirdzniecības zonās, lai novērstu, ka tās izmanto noziedzīgas organizācijas. Šajā nolūkā ieteikuma projektā ESAO dalībvalstis un valstis, kas nav ESAO dalībvalstis, tiek aicinātas: i) nodrošināt brīvās tirdzniecības zonu atbilstoša līmeņa uzraudzību un kontroli un ii) mudināt brīvās tirdzniecības zonā uzņēmējdarbību veicošos uzņēmumus ievērot Rīcības kodeksu tīrām brīvās tirdzniecības zonām, kas izklāstīts ieteikuma projekta papildinājumā un ir tā neatņemama sastāvdaļa.

Ieteikuma projekta pirmajā pīlārā ir nosauktas tās jomas, kurās valstis, kas pievienojas ieteikumam, tiek aicinātas veikt turpmākus pasākumus, kuri ietver starptautisku sadarbību, lai palielinātu to jurisdikcijā izveidoto brīvās tirdzniecības zonu uzraudzību un kontroli. Šādi pasākumi ietver brīvās tirdzniecības zonu tiesisko regulējumu, kas ļauj kompetentajām iestādēm brīvās tirdzniecības zonā veikt iedarbīgas izmeklēšanas, pārbaudes vai apskates uz vietas un īstenot spēkā esošos aizliegumus un ierobežojumus. Ieteikuma projekts tiecas arī palielināt apkopoto statistikas datu par brīvās tirdzniecības zonā ievestām un no tās izvestām precēm pieejamību, pamatojoties uz to tarifa klasifikāciju.

Ieteikuma projekta otrajā pīlārā valstīm, kas tam pievienojas, tiek ieteikts veikt pasākumus, kuri mudinātu brīvās tirdzniecības zonā uzņēmējdarbību veicošos uzņēmumus brīvprātīgi ievērot rīcības kodeksu. Šādi pasākumi var ietvert stingrāku kontroli attiecībā uz sūtījumiem, ko sūta no rīcības kodeksam neatbilstīgām brīvās tirdzniecības zonām. Atbilstību novērtēs un uzraudzīs, izmantojot mehānismu, kas jāizstrādā pēc ieteikuma projekta pieņemšanas. Praksē rīcības kodekss nozīmē, ka brīvās tirdzniecības zonas veic tajās uzņēmējdarbību veicošu uzņēmumu uzraudzību, sadarbojas ar muitu un sekmē informācijas pieejamību izmeklēšanas vajadzībām. Mērķis ir uzlabot pārskatatbildību un izveidot vienlīdzīgus konkurences apstākļus, kā rezultātā arī tiktu samazināta nelikumīga tirdzniecība.

2.2. ESAO Padome un ESAO Publiskās pārvaldības komiteja

ESAO Padome ir ESAO lēmējstruktūra. Tās sastāvā ir pa vienam pārstāvim no katras dalībvalsts, kā arī Eiropas Komisijas pārstāvis. Padome sanāk regulāri ESAO pastāvīgo pārstāvju līmenī, un lēmumi tiek pieņemti vienprātīgi. Sanāksmes vada ESAO ģenerālsekretārs. Divdesmit trīs Savienības dalībvalstis ir arī ESAO dalībvalstis, un attiecīgi tām ir balsstiesības ESAO Padomē. Savienība nav ESAO dalībniece un tāpēc nav tiesīga balsot par tiesību aktiem, ko pieņem ESAO Padome. ESAO Publiskās pārvaldības komiteja

darbojas uz ESAO Padomes piešķirto pilnvaru pamata. Lai gan Eiropas Komisija ir tā, kas uz šā Padomes lēmuma pamata pauž Savienības nostāju ESAO Publiskās pārvaldības komitejā un ESAO Padomē, Savienības dalībvalstīm, kuras ir ESAO dalībvalstis, ir jāizmanto savas balsstiesības, lai, rīkojoties kopīgi, ieņemtu nostāju Savienības vārdā.

2.3. Paredzētais ESAO Padomes akts

Ieteikuma projekta, kas ir juridiski nesaistošs ESAO juridiskais instruments, tekstu ESAO Nelikumīgas tirdzniecības apkarošanas darba grupas Koordinācijas komiteja pabeidza 2019. gada 29. martā, un tas tika iesniegts ESAO Publiskās pārvaldības komitejā apspriešanai tās 2019. gada 16. aprīļa sesijā. Pēc šā Padomes lēmuma stāšanās spēkā ieteikuma projekts tiks iesniegts ESAO Publiskās pārvaldības komitejā apstiprināšanai rakstiskā procedūrā. Pēc tās apstiprinājuma saņemšanas ieteikuma projekts tiks iesniegts pieņemšanai ESAO Padomē.

3. SAVIENĪBAS VĀRDĀ IEŅEMAMĀ NOSTĀJA

Savienība aktīvi piedalās cīņā pret nelikumīgu tirdzniecību, t. sk. ar Savienības Muitas kodeksā ietvertajiem noteikumiem un noteikumiem par muitas darbu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanā.

Pēdējās desmitgadēs daudzas valstis visā pasaulē ekonomiskās attīstības veicināšanas nolūkā ir izveidojušas brīvās tirdzniecības zonas. Tomēr dažās valstīs šie notikumi ir apsteiguši tādu standartu un noteikumu pieņemšanu, kas regulē brīvās tirdzniecības zonās veikto darbību iedarbīgu uzraudzību. Tā rezultātā noziedzīgi tīkli ir atraduši veidus, kā ļaunprātīgi izmantot nepilnības dažu brīvās tirdzniecības zonu uzraudzībā, lai kontrabandas ceļā ievestu vai uz vietējiem tirgiem novirzītu nelikumīgus izstrādājumus, izveidotu viltotu un kontrabandas preču ražotnes, veiktu nelikumīgu preču tranzītu un atvieglotu nelikumīgu pakalpojumu sniegšanu. Dažās valstīs pret brīvās tirdzniecības zonām visos jautājumos attiecas tā, it kā tās neietilptu valsts muitas teritorijā, kā rezultātā preču ievešana vai izvešana no šīm teritorijām notiek ar minimālu muitas kontroli.

Šo problēmu risināšanas nolūkā Eiropas Komisija cieši sadarbojās ar ESAO Nelikumīgas tirdzniecības apkarošanas darba grupu, lai izstrādātu norādījumus, kas valdībām un politikas veidotājiem palīdz samazināt un novērst brīvās tirdzniecības zonās vai ar to starpniecību īstenotu nelikumīgu tirdzniecību. Izstrādātajā ieteikuma projektā ir paredzēti pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot pārredzamību, veicināt tīru un godīgu tirdzniecību brīvās tirdzniecības zonās un padarīt šīs zonas nepievilcīgas noziedzīgajām organizācijām, kuras tās šobrīd izmanto.

Ņemot vērā to, ka nelikumīgai tirdzniecībai ir plaša negatīva ekonomiskā un sociālā ietekme, ietekme uz vidi un pat politiskā ietekme, Savienības atbalsts ieteikuma projekta pieņemšanai ESAO Padomē būtu spēcīgs un pozitīvs signāls pārējām ESAO dalībvalstīm, kā arī valstīm, kas nav ESAO dalībvalstis.

4. JURIDISKAIS PAMATS

4.1. Procesuālais juridiskais pamats

4.1.1. Principi

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 9. punktā paredzēti lēmumi, ar kuriem nosaka "nostāju, kas Savienības vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā struktūrā, ja šāda struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, kas papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu". Jēdziens "lēmumi ar juridiskām sekām" ietver aktus, kam ir juridiskas sekas saskaņā ar starptautisko tiesību normām, kuras reglamentē attiecīgo struktūru. Tas ietver arī instrumentus, kas nav

saistoši saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, bet kas "var būtiski ietekmēt Savienības likumdevēja pieņemtā tiesiskā regulējuma saturu".

4.1.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

ESAO Padome ir ar nolīgumu, proti, Konvenciju par ESAO, izveidota struktūra. Lai gan Savienība kā tāda nav ESAO dalībniece, Eiropas Komisijas pārstāvis piedalās ESAO Padomes sanāksmēs un pauž Savienības nostāju. Jautājumos, kas ir Savienības kompetencē, Savienības nostāja tiek pausta uz Padomes lēmuma pamata, un Savienības dalībvalstīm, kuras ir ESAO dalībvalstis, ir jāizmanto savas balsstiesības, lai, rīkojoties kopīgi, ieņemtu nostāju Savienības vārdā.

Ieteikuma projektam, ko pēc tā apstiprināšanas ESAO Publiskās pārvaldības komitejā ESAO Padome var pieņemt, var būt ietekme uz riska analīzi, kuru saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, saistībā ar Muitas riska pārvaldības sistēmu veic dalībvalstu muitas dienesti. Tas saistīts ar to, ka rīcības kodeksa neievērošana ir riska rādītājs, kuru dalībvalstu muitas dienesti savas kompetences ietvaros var ņemt vērā, izvēloties muitas kontrolei pakļaujamās preces vai ekonomikas dalībniekus saistībā ar sūtījumiem, kas saņemti no attiecīgas brīvās tirdzniecības zonas vai vesti tranzītā caur to. Tāpēc ierosinātā lēmuma procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 9. punkts.

4.2. Materiālais juridiskais pamats

4.2.1. Principi

Saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu pieņemamā lēmuma materiālais juridiskais pamats galvenokārt ir atkarīgs no tā paredzētā akta mērķa un satura, attiecībā uz kuru ieņem nostāju Savienības vārdā. Ja paredzētajam aktam ir divi mērķi vai divi komponenti un viens ir atzīstams par galveno, bet otrs nav būtisks, tad lēmums, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, jābalsta uz viena materiālā juridiskā pamata, proti, tā, ko prasa galvenais vai dominējošais mērķis vai komponents.

4.2.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Paredzētā akta galvenais mērķis un saturs attiecas uz kopējo tirdzniecības politiku. Kā izklāstīts ieteikuma projekta 1. punktā, tas ir izstrādāts, lai palīdzētu valdībām un politikas veidotājiem samazināt un novērst brīvās tirdzniecības zonās vai ar to starpniecību īstenotu nelikumīgu tirdzniecību. Attiecīgi ieteikuma projekta mērķis ir veicināt un aizsargāt likumīgu tirdzniecību LESD 207. panta nozīmē.

4.3. Secinājumi

Tādēļ, lai noteiktu nostāju, kas Savienības vārdā jāieņem ESAO Publiskās pārvaldības komitejā un ESAO Padomē, ir jāpieņem Padomes lēmums, kura pamatā ir LESD 207. pants saistībā ar LESD 218. panta 9. punktu. Lai gan Eiropas Komisija ir tā, kas uz šā Padomes lēmuma pamata pauž Savienības nostāju ESAO Publiskās pārvaldības komitejā un ESAO Padomē, Savienības dalībvalstīm, kuras ir ESAO dalībvalstis, ir jāizmanto savas balsstiesības, lai, rīkojoties kopīgi, ieņemtu nostāju Savienības vārdā.

2019/0140 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Savienības vārdā jāieņem ESAO Publiskās pārvaldības komitejā un ESAO Padomē attiecībā uz ieteikuma par nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu "Lielāka pārredzamība brīvās tirdzniecības zonās" projektu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) un jo īpaši tā 207. panta 4. punkta pirmo daļu saistībā ar tā 218. panta 9. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Nelikumīgas tirdzniecības apkarošanas starptautiskie standarti ir būtiski, lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus pasaules mērogā un veicinātu likumīgu tirdzniecību. Šādos standartos būtu jāiekļauj norādījumi, kas palīdz valdībām un politikas veidotājiem to centienos samazināt un novērst brīvās tirdzniecības zonās un ar to starpniecību īstenotu nelikumīgu tirdzniecību, piemēram, tādi norādījumi, kādi sniegti ESAO Ieteikuma par nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu "Lielāka pārredzamība brīvās tirdzniecības zonās" projektā.

(2) Ieteikuma projektu ir iztirzājusi Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) Nelikumīgas tirdzniecības apkarošanas darba grupa — ESAO Publiskās pārvaldības komitejas Augsta līmeņa riska foruma palīgstruktūra —, pamatojoties uz sešu gadu ilgu analīzi un ekspertu konsultācijām, t. sk. PMO un PTO.

(3) Ieteikuma projektu plānots vispirms iesniegt apstiprināšanai ESAO Publiskās pārvaldības komitejā un pēc tam — pieņemšanai ESAO Padomē.

(4) Ņemot vērā, ka ieteikuma projektam var būt ietekme uz riska analīzi, kuru saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, saistībā ar Muitas riska pārvaldības sistēmu veic dalībvalstu muitas dienesti, ir lietderīgi noteikt nostāju, kura atbilstīgi LESD 2018. panta 9. punktam Savienības vārdā jāieņem ESAO Publiskās pārvaldības komitejā un ESAO Padomē. Tas saistīts ar to, ka rīcības kodeksa neievērošana ir riska rādītājs, kuru dalībvalstu muitas dienesti savas kompetences ietvaros var ņemt vērā, izvēloties muitas kontrolei pakļaujamās preces vai ekonomikas dalībniekus saistībā ar sūtījumiem, kas saņemti no attiecīgas brīvās tirdzniecības zonas vai vesti tranzītā caur to. Nelikumīgai tirdzniecībai ir plaša negatīva ekonomiskā un sociālā ietekme, ietekme uz vidi un pat politiskā ietekme, un ir svarīgi, lai Savienība atbalstītu ieteikuma projekta pieņemšanu ESAO Padomē.

(5) ESAO Padome ir ar nolīgumu, proti, Konvenciju par ESAO, izveidota struktūra. Divdesmit trīs Savienības dalībvalstis ir arī ESAO dalībvalstis, un tām ir balsstiesības ESAO Padomē. Savienība nav ESAO dalībniece un tāpēc nav tiesīga balsot par tiesību aktiem, ko pieņem ESAO Padome. Lai gan Eiropas Komisija ir tā, kas pauž Savienības nostāju ESAO Publiskās pārvaldības komitejā un ESAO Padomē,

dalībvalstīm, kas ir ESAO dalībvalstis, būtu jāizmanto savas balsstiesības, lai, rīkojoties kopīgi, ieņemtu nostāju Savienības vārdā,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Nostājai, kas Savienības vārdā jāieņem ESAO Publiskās pārvaldības komitejā un ESAO Padomē attiecībā uz pārredzamības uzlabošanu brīvās tirdzniecības zonās, jāpamatojas uz ieteikuma par nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu "Lielāka pārredzamība brīvās tirdzniecības zonās" projektu, kurš pievienots šim lēmumam.

Savienības pārstāvji ESAO Publiskās pārvaldības komitejā un ESAO Padomē var piekrist nelielām izmaiņām ieteikuma projektā bez Padomes papildu lēmuma.

2. pants

Šā lēmuma 1. pantā minēto nostāju, rīkojoties kopīgi, ieņem Savienības dalībvalstis, kuras ir ESAO dalībvalstis.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs